

К.В. Багмет,
науковий керівник – канд. екон. наук, доц. І.І. Д'яконова,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОЗРОБКИ МОНЕТАРНОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ (ДОСВІД СЛОВЕНІЇ)

Протягом декількох останніх років найгострішою проблемою для країн із перехідною економікою є інфляція та обрання ефективних шляхів її подолання. Тому на сучасному етапі для країн, що розвиваються, дуже важливо обрати адекватну монетарну стратегію.

Незважаючи на значні здобутки в дослідженні грошово-кредитного регулювання економіки, не знайдено єдиного погляду щодо визначення цілей монетарної політики. Зазначене визначає актуальність проведення даного дослідження.

Метою дослідження є аналіз передумов зміни монетарного устрою Словенії та пошук рекомендацій щодо сучасної монетарної стратегії України.

Успішне проведення таргетування грошових агрегатів у Словенії більшою мірою пов'язане з тим, що протягом 1997-2000 років монетарна політика проводилась за умов дефіциту бюджету, що не перевищував 3 % ВВП, рівня зовнішнього боргу, що в середньому складав 30,26 % від ВВП, позитивного сальдо платіжного балансу. При цьому середній рівень інфляції становив 8,05 %. Крім експліцитно визначеного монетарного якоря, Банк Словенії свідомо проводив курсову політику “керованого плавання”.

Проте подальше скасування валютних обмежень у 2001 році, істотний рівень інфляції, нестійкість взаємозв'язку між змінами макроекономічних показників і грошової пропозиції поставили перед Банком Словенії завдання пошуку нового більш адекватного ситуації монетарного режиму. У 2001 році Центральний банк офіційно проголосив про перехід до інфляційного таргетування. Цільовим орієнтиром був рівень інфляції в 4 % на кінець 2003 року.

Досить дієві операції на валютному та фондовому ринку, ефективно проведення процентної політики та незалежність Банку Словенії зумовили зменшення інфляції з 7 % в 2001 році до 2,5 % в 2006 році.

З 1 січня 2007 року на території Словенії було запроваджене євро. Зі вступом до ЄВС Банк Словенії втратив свою незалежність та відмовився від повного таргетування інфляції. Але досвід даної країни з

проведення грошово-кредитної політики має для України істотне значення.

Аналіз Основних засад грошово-кредитної політики на 2007 рік показав, що в Україні в даний час існує чітка модель монетарного устрою.

Так, стратегічною функцією НБУ є підтримання стабільності національної валюти та цін. Проміжною ціллю монетарної політики є валютний курс. Показники монетарної бази і грошової маси є тактичними орієнтирами.

Проте зрозуміло, що виконання одних цілей вступає у протиріччя з виконанням інших, і навіть теоретично НБУ не може виконувати прогностні значення усіх орієнтирів належним чином.

Проаналізувавши статистичні дані, можна зробити висновки, що досягнення цільових орієнтирів приросту грошової маси за умов дефіциту Державного бюджету, позитивного сальдо платіжного балансу, а також зменшення частки зовнішнього боргу від ВВП з 22 до 18 % протягом 2004-2007 років відбувалось кожного року. Та при цьому рівень інфляції перевищував 10 % та не відповідав у жодному році запланованому показнику.

Враховуючи практичний досвід Словенії, дані Основних засад грошово-кредитної політики на 2007 рік та аналіз фактичного виконання цілей монетарної політики в Україні, можна стверджувати, що плани НБУ щодо поступового переходу до інфляційного таргетування у перспективі можливі за виконання економічних (досягнення макроекономічної стабільності; мінімізація рівня доларизації економіки; забезпечення достатнього рівня розвитку фондового ринку, надійності банківської системи, повної дерегуляції цін), інституційних (фактична незалежність Центрального банку; відпрацювання шляхів взаємодії Уряду та НБУ в проведенні монетарної політики), методологічних (вибір показника як цільового орієнтира за режиму інфляційного таргетування; розробка моделі інфляції для прогнозування розвитку цінових процесів) та монетарних умов (посилення ролі процентної політики; запровадження де-факто режиму керованого плаваючого обмінного курсу).